

» πᾶς συμμαχικῆς Δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος τὴν
» ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων τῆς
» τε ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, τῶν λαθόντων μέ-
» ρος εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ
» ἀποκλεισθέντων ἐκτὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς καὶ τὰ
» πᾶνδεῖνα ἤδη πασχόντων διατάξῃ δὲ νὰ ἐπι-
» στραφῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅσαι ἀρχαιότητες
» ἐπὶ Τουρκίας ἀφηρέθησαν ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως
» ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγιν, ἵνα τεθῶσιν εἰς τὰς θεί-
» σεις τῶν εἰς τε τὸν Περσικὸν καὶ τοὺς λοι-
» ποὺς ναοὺς τῆς Ἀκροπόλεως. »

Ἐν Ἀκροπόλει τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1875.

Τῆς Ὑμετέρας Β. Ὑψηλότητος
ἐλάχιστος θεράπων

Ζήσης Σωτηρίου
ἀρχιφύλαξ τῶν ἀρχαιοτήτων.

Τὰ ὁσᾶ τοῦ ἐνθουσιώδους καὶ ἀπλοῦς φύ-
λακος τοῦ Ἰεροῦ Βράχου, ὁ ὅποιος μὲ τόσην ἀγα-
σὶν ἀφέλειαν ἐνέκλεισεν εἰς τὴν ὀλιγόλογον ἀγ-
τησίαν τοῦ δύο μεγάλα ὄνειρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ
ὀλοκλήρου, θὰ ἐσκίρτησε βέβαια ὑπὸ χαρᾶς, ὅταν
πρὸ τινῶν μηνῶν ἐφθασεν εἰς τὴν σκοτίαν τοῦ
ἀγνώστου τάφου τοῦ τὸ ἄγγελμα τῆς ἀναρρή-
σεως τοῦ Ἑδουάρδου εἰς τὸν Βρεττανικὸν θρόνον.
Καὶ τώρα καὶ πάλιν θὰ σκιρτήσουν, ἀλλὰ —
ἀλλοίμονον! — καὶ πάλιν ἀνωφελῶς καὶ ἀκάρ-
πως, μὲ τὴν νέαν ἀναγγελίαν.

Καὶ ποῖος εἰςέυρει ἄν, μέσα εἰς τοὺς κύκλους
τῶν ἐτῶν, θὰ δώσῃ ποτὲ ἡ Μοῖρα εἰς τὴν σκιάν
τοῦ ἀγαθοῦ ἀρχιφύλακος ν' ἀφίσῃ καμμίαν σε-
ληνοφώτιστον νύκτα τὴν αἰωνίαν γαλήνην, εἰς
τὴν ὅποιαν κοιμᾶται, καὶ ν' ἀναβῇ τὰς λαξευτὰς
βαθμίδας διὰ νὰ θαυμάσῃ, ἀγαλλομένη καὶ ὑπε-
ρήφανος, τὰ ξενιτεμμένα γλυπτὰ, παλιννοστή-
σαντα ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ἀριστουργήματος
τῶν αἰώνων!

ΤΑ ΔΥΟ ΘΕΑΤΡΑ

ΚΙΝΗΣΙΣ πυρετώδης, ζύμωσις γοργή, γίνεται
αὐτὰς τὰς ἡμέρας λογισμοὶ ἐντείνονται,
ψυχαὶ δημιουργοῦν, καρδίαι πάλλουν παλμοὺς
ἀγωνίας καὶ προσδοκίας, καὶ ἐλπίδες φαιδραὶ ἀπο-
τυπώνουν μειδιάματα μελλόντων θριάμβων ἐπὶ
τῶν γύρω μορφῶν.

Δύο σκαπάναι, ἀπὸ δύο διάφορα σημεῖα τῶν
προπόδων ἐνὸς βουνοῦ, ἤρχισαν ν' ἀνοίγουν δύο
δρόμους πρὸς τὴν κορυφὴν του, ξεριζώνουσαι καὶ
καταρρίπτουσαι ἀκάνθας καὶ τριβόλους.

Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ἀπαστρέπτει
κατάλευκον τὸ μεγαλεῖον τοῦ ναοῦ τῆς Μελοπο-
μένης, τοῦ κατακλειστού ἀπὸ χρόνους χρόνων.

Καὶ αἱ σκαπάναι αἱ ρυμοτόμοι εἶνε χρυσῇ ἡ
μία, ἡ ἄλλη σιδηρᾷ. Ἐπὶ τοῦ ἐλάσματος φέρει
καθεμία ἐγκεχαρμένον ἔμβλημα: Ἀὐρὰν αὐτῇ,
ἐκείνη Στέμμα.

Καὶ ἡ Μοῦσα, αὐστηρὰ καὶ γλυκεῖα, ἀπὸ

τοῦ περιστύλου τοῦ δυσπροσίτου ναοῦ τῆς, εὐ-
λογεῖ τὸν ἰδρωτὰ τῶν πιστῶν τῆς καὶ στέκει μὲ
τὴν κλεῖδα τοῦ ναοῦ εἰς τὸ χεῖρ καὶ προσμένει,
προσμένει. . .

ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ

Ἐθελῶ, Ἰούλιος.

Ἀγαπητὴ «Πινakoθήκη»,

Αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ σοὺ ὁμιλήσω διὰ κάτι
ἄλλο, παρὰ διὰ μουσικὴν. Ἐκτὸς ἐὼν συμφωνῆς
μαζύ μου, ὅτι μουσικὴ εἶνε κάθε ἄμεσος ἄλλ',
ἀρμονικὴ ἐκφρασις κάποιου βαθέος αἰσθηματος,
ώραίου πάντοτε.

Νομίζω ὅτι μόνον ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν εἶνε
ὑποφερτὴ ἡ ζωὴ, ὅταν θαλαδὴ κατορθώσωμεν νὰ
τὴν ἀνυψώσωμεν εἰς μίαν διηγετικὴν λατρείαν τοῦ
Ὁραίου, μίαν λατρείαν ἐκδηλουμένην δι' ὠραίων
πράξεων, καὶ ὠραίων λόγων, καὶ ὠραίων κινή-
σεων, καὶ ὠραίων σκέψεων, ἡ ὅποια νὰ ᾔη τέσον
βαθεῖα καὶ τέσον εἰλικρινές, ὥστε νὰ ἔχῃ τὴν δύ-
ναμιν νὰ ἐξευγενίξῃ κάθε τι τὸ ὅποιον ἐγγίχομεν.

Μίαν τοιαύτην λατρείαν ἐποθήσαμεν νὰ ἀφυ-
πνίσωμεν ἐδῶ, ὅπου οἱ βωμοὶ τοῦ Ἀπόλλωνος,
εἰς χρόνους μακρυνούς, εὐωδίζον πάντοτε ἀπὸ
τοὺς καπνοὺς τῶν θυσιῶν. Θέλωμεν νὰ βοηθή-
σωμεν τὰς χεῖρας τῆς Ἑλληνίδος νὰ ἐργάζωνται
ὠραῖα ἔργα, νὰ βοηθήσωμεν ἀκόμη τὴν καρδίαν
τῆς ν' ἀγαπᾷ τὰ ἔργα αὐτά, διότι θὰ εἶνε σύμ-
φωνα μὲ τὴν φύσιν τῆς πατρίδος τῆς, θὰ τῆς
ἐνθυμίζουν τὰ ἄνθη τὰ ὅποια ἐσύναξεν εἰς τοὺς
ἀγρούς τῆς ἀνοιξίν, τοὺς κορμούς τῶν ἐλαιῶν εἰς
τὰς ρίζας τῶν ὀπίων ἐκάθισεν. Θὰ τὴν ἀδελ-
φώνουν μὲ ὅλας τὰς ἄλλας Ἑλληνίδας, τῶν
ἐπαρχιῶν, τῶν χωριῶν, τῶν ἀγρῶν, διότι ὅλων
αἱ ψυχαὶ θὰ συνενδύονται εἰς κοινὴν λατρείαν τοῦ
Ὁραίου θεοῦ, καὶ ὅλοι θὰ κρεμοῦν ἀνάθημα εἰς
τὸν βωμὸν τοῦ μίαν ὠραίαν ἐκδήλωσιν τῆς ἀντι-
λήψεώς των.

Τὰ δάκτυλά των θὰ ὑφαίνουν μέσα εἰς τὴν
μέταξιν ὅλα τὰ χρώματά μας τὰ φωτεινά, ὅλα
τὰ κινᾶ τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν θαλασσῶν μας,
ὅλα τὰ κόκκινα τῶν μυκῶνων, ὅλα τὰ ξανθὰ τῶν
στάχων. Καὶ αὐτὰ ὅλα μαζύ θὰ προσπαθήσω-
μεν νὰ τὰ συγκεντρώσωμεν, νὰ τὰ βλέπωμεν
κάθε μέρα τόσῳ πολῷ, ὥστε νὰ μάθωμεν εἰς τὸ
τέλος νὰ τ' ἀγαπῶμεν. Ἡ μικροῦλα Ἐκθεσίς
μας ἡ διαρκὴς, πρέπει νὰ γίνῃ ναός, ὅπου θὰ
λατρεύεται ἕνας Ἑλληνικὸς θεὸς ἀπὸ ὅλας τὰς
Ἑλληνίδας μαζύ.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀξιοπρέπεια εἶνε ἕνα αἰσθημα
ὠραῖον, διότι μόνον μία ἐλευθέρη ψυχὴ εἰμφορεῖ

νά ἔχη ἀξιοπρέπεια καὶ ἀρχοντιάν, θὰ προστεθῇ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλληνίδος ἓνα ὥραϊο στολίδι τὸ ὁποῖον τῆς ἔλειπεν ἕως τώρα, ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία θὰ τῆς δίδει ἐλευθερίαν καὶ ἀρχοντιάν.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ φίλη «Πινακοθήκη», ἡ τόσον προθύμως ὑποστηρίζουσα κάθε καλλιτεχνικὸν πόθον, θὰ συντρέξῃ ὅσον εἰμπορεῖ καὶ τὸ ἔργον τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ βιοτεχνικῆς ἐκθέσεως τῶν κυριῶν. Δὲν εἶν' ἔτσι ;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Ο κ. Πάλλης, πρωτοπαλλήκαρον τοῦ γνωστοῦ Ψυχάρη, νέαν ἀγγέλλει βεβήλωσιν. Ἀποῦ ἐξηγυτέλισε καὶ πυρεχάραξε τὸν Ὅμηρον ἐννοεῖ νὰ ὀργιάσῃ καὶ ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ μεταφράζῃ εἰς τὸ γνωστὸν ἀκατάληπτον κωμικὸν γλωσσικὸν κατασκευάσμα, τὸ ὁποῖον κάθε ἄλλο εἶνε ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Φρονούμεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπέμβῃ ἡ πολιτεία, ἂν καὶ αἱ τοιοῦτοι εἶδους ἀποπειραὶ εἶνε ἀκίνδυνοι, ὡς πλειστάκις μέχρι τοῦδε ἀπεδείχθη.

• •

Ο κ. Γρ. Ξενόπουλος ἐξέδωκε τόμον «Διηγημάτων». Τὸν τιλοφορεῖ «πρώτη» σειρά», δὲν ἐκδίδει ὅμως διὰ πρώτην φοράν Διηγήματα. Δὲν πιστεύω διὰ τοῦ ἀνωτέρω τίτλου νὰ ζητῇ διαζύγιον μὲ τὸ παρελθόν.

Ὁ νέος τόμος περιέχει καὶ παλαιότερα καὶ νεώτερα διηγήματα. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ τελευταῖα εἶνε ὑπέρτερα τῶν πρώτων καὶ κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὴν σύλληψιν. Θὰ ἤρχeto τις—ὁ κ. Ξενόπουλος δὲν εἶνε κανὲν φιλόδοξον μεράκιον ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται κἀποια αὐστηρότης—ὁ τόμος νὰ ᾔτο συντομώτερος πρὸ παντός δὲ νὰ ἔλειπεν ὁ πρόλογος, ὅστις δεικνύει μόνον τὴν ἀφέλειαν τοῦ διηγηματογράφου—τὴν ἀφθόνην ἄλλως τε ἐγκατεσπαρμένην καὶ εἰς τὰς λοιπὰς σελίδας.

Λεπτομερὲς κρίσις περὶ τῶν Διηγημάτων τοῦ κ. Ξενοπούλου δὲ, θὰ ᾔτο ἀναγκαία. Ὁ κ. Ξενόπουλος δὲν εἶνε κανεὶς πολύτερος ἢ ἰδιόρρυθμος ἢ συμβολιστὴς συγγραφεὺς. Λέγει ὅ,τι αἰσθάνεται καὶ τὸ λέγει ἀτυχῶς μὲ τόσας λεπτομερείας, ὥστε νὰ ἐξαντλοῦν αὐταὶ πολλάκις τὸ ἐνδιαφέρον. Σήμερον ἐν γένει ἡ τέχνη εἶνε πῶς νὰ λέγῃ τις ὀλιγότερα καὶ ν' ἀφίνῃ νὰ σκέπτεται περισσότερα ὁ ἀναγνώστης. Δι' αὐτὸ μία ἀνατομικὴ μάχαιρα θὰ ὕψωνε τὸ γόητρον τοῦ βιβλίου τοῦ φίλου μου Ξενοπούλου. Γνωρίζω ὅτι τὸ κακὸν τοῦ λέγειν πολλά, πλείονα τοῦ λέοντος, εἶνε γενικὸν εἰς τὴν νεοπαγῇ φιλολογίᾳ μας. Ἀλλ' ἀκρι-

Ὁ Γούης νεκρός.

Σχέδιον Lenbach.

θῶς διὰ τοῦτο ζητῶ καὶ ἐγὼ ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος, διότι φρονῶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς «Μαργαρίτας Στέφας» δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς κοινούς λογίους.

Τὸ πρῶτον διήγημα τῆς συλλογῆς τὸ «Παράθυρόν του» εἶνε ἐν ὥραιότατον, ποιητικὸν ἀλλ' ἐν ταυτῇ καὶ πραγματικὸν διήγημα. Κατόπιν αὐτοῦ παρῆλκε τὸ «Βορεινὸ παράθυρον», διὰ τὸ ὁποῖον μάτην θὰ ἐζήτει τις ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις. Ἐν ἄλλο ἐλάττωμα ἐπίσης τοῦ βιβλίου εἶνε ὅτι διηγήματά τινα μόνον ἐν τῇ «Διαπλάσει τῶν παίδων» θὰ εἶχον θέσιν καὶ ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ μείνουν, ὡς λ. χ. τὸ «Ἄμα μεγαλώσω», παιδικὸν διήγημα ἄριστον.

Ἄλλα διηγήματα εἶνε μᾶλλον χρονογραφήματα, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὑποῖα ὁ καθημερινὸς τύπος κάθε πρωτὶ σκορπίζει, στερούμενα τῶν στοιχείων τοῦ καθαροῦ διηγήματος, ἅτινα ἐν τούτοις ἔχουν ἄλλα διηγήματα τοῦ ἰδίου συγγραφέως.

Καὶ αὐτὰ μὲν τὰ ὀλίγα ὡς πρὸς τὴν μορφήν. Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, μεθ' ὅλην τὴν τολμηρὰν ἀποκύρηξιν τοῦ διηγηματογράφου διὰ τινὰ διηγήματά του γραφέντα εἰς κοθαρεύουσιν, ἐπαίνους ἔχω νὰ ἀναγράψω, μαζὶ μὲ τὸ γεγονός ὅτι δὲν εὗρον μεγάλην διαφοράν μεταξὺ τῶν προβάτων καὶ ἐριφίων, περὶ ἃ ἤγειρεν ὁ κ. Ξενόπουλος τὸ γλωσσικὸν τεῖχος του. Ἡ γλῶσσα ὅλων τῶν «Διηγημάτων» του εἶνε ὁμαλή, εὐληπτος, οἷα πρέπει νὰ εἶνε εἰς τὸ διήγημα.

Ὡς πρὸς τὰς ιδέας, δὲν φαίνεται ἐστερημένος φαντασίας ὁ συγγραφεὺς. Τί ὥραϊον διήγημα τὸ «Χωρὶς ὄνομα», μὲ πλοῖον ἀπλότητα ἀλλὰ καὶ βαθύτητα σκέψεως διευτυπώθη ἐν ψυχολογικὸν φαινόμενον, ἥξιον προσοχῆς. Ἡ «Ἀγωνία», ἡ «Σκιὰ ἔργου» εἶνε ἔργα δυνάμει, προκολοῦντα πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ «νέα τέχνη», ὀλίγον συμβολικὴ εἰκονίζει τὰ νέα ἀφθαστα ἰδεώδη τὰ ὁποῖα τόσους ἐγκεφάλους μέχρι τοῦδε παρεπλάνησαν. Τὸ «ἠθλυν» δύναται νὰ καταταχθῇ εἰς τὰ καλλίτερα διηγήματα, ὡς καὶ ἡ «ζωὴ τῆς Ἀργυρούλας» τὸ ὁποῖον νομίζει κανεὶς ὅτι ἐγράφη ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου. Τὸ αὐτὸ ὅφρος, ἡ αὐτὴ ἀφέλεια, ἡ αὐτὴ ἥριμος τραγικότης.